

ОСОБЛИВІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

*Костюк Ю. С., **Курилло Т. В., **Словець О. І.

**Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова*

***Поліський національний університет*

Актуальність теми дослідження. Сучасні умови карантину диктують нові підходи до організації занять по всім теоретичним і практичним дисциплінам у закладах вищої освіти (ЗВО). Стрімке поширення пандемії COVID-19 спонукає фахівців до пошуку оптимальних шляхів удосконалення сучасної освітньої системи. Адекватною та єдино можливою відповіддю на виклики сучасності є використання інформаційно-комунікативних технологій дистанційного навчання студентів для реалізації їхнього фізичного виховання та збереження здоров'я в умовах карантину.

Ще у минулі роки Г. П. Грибан писав, що серед різноманітності функцій фізичного виховання у ЗВО і як навчального предмету в системі підготовки спеціалістів для різних галузей агропромислового комплексу України розглядається одна, пов'язана з адаптацією студентів до майбутньої професійної діяльності, яка потребує певної фізичної і психологічної підготовки організму студентів, подолання негативних впливів навколишнього середовища [2, с. 210].

Запровадження та розвиток дистанційної освіти в Україні було визначено Законом «Про національну програму інформатизації» (1998 р.) де зазначено, що технології дистанційного навчання можуть бути використані не тільки в дистанційній освіті, а й в інших формах навчання [8, с. 3]. Як показує досвід, більшість закладів вищої освіти в Україні та викладачів не були готові до масового переходу від традиційних форм навчання до дистанційних. Особливо це стосується роботи кафедр фізичного виховання ЗВО де апріорі проведення занять онлайн не передбачалося [7, с. 280].

Дослідники вважають [6, с. 81], що проблема низької оцінки

якості дистанційної форми навчання пов'язана не з демотивованістю викладацького складу, а перш за все з недостатньою поінформованістю про можливі технологічні, методологічні і методичні можливості реалізації формату електронного навчання. Тому, розбудова ефективної системи дистанційного навчання з фізичного виховання студентської молоді потребує науково-методичного та організаційного підходу, який має відповідати стандартам вищої освіти. Для підвищення ефективності фізичного виховання у ЗВО і залучення студентів до самостійних занять перш за все необхідно створити всі умови для організації освітньої ролі фізичної культури, гуманізації навчально-виховного процесу на кафедрах фізичного виховання [5, с. 428].

Мета дослідження – проаналізувати особливості фізичного виховання студентів ЗВО в форматі дистанційного навчання.

Результати досліджень. Дослідження проводилися на кафедрі фізичного виховання і спорту Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (м. Київ) та на кафедрі фізичного виховання Поліського національного університету (м. Житомир). Для виявлення позитивних і негативних сторін дистанційного навчання було проведено анкетування студентів I курсів факультету менеджменту освіти та науки НПУ ім. М.П. Драгоманова в кількості 88 осіб і факультету лісового господарства та екології Поліського національного університету в кількості 64 осіб.

Узагальнивши результати анкетувань виявлено, що майже всім студентам (83,6 %) не подобається онлайн-формат проведення занять з фізичного виховання і тільки 16,4 % респондентів відповіли «Так». На питання чи займалися студенти в період карантинних обмежень самостійно фізичною культурою і спортом, 75 % опитаних дали негативну відповідь, а лише 25 % – позитивну. Також в процесі опитування здобувачами освіти були виділені як позитивні так і негативні сторони дистанційного навчання.

До позитивних чинників студенти віднесли: можливість більше спати (16,5 %); не потрібно їздити в транспорті (11,8 %); економія грошей (28,3 %); не потрібно жити в гуртожитку (20,4 %); можна

прогуляти заняття по причині поганого зв'язку (13,8 %); набагато легші завдання (9,2 %) тощо. Також, студентська аудиторія виділила негативні сторони онлайн-формату заняття, а саме: велике навантаження на очі (11,8 %); мало фізичної активності (16,4 %); дефіцит спілкування з друзями та однокурсниками (9,7 %); немає можливості тренуватися (18,4 %); задають багато завдань (15,1 %); багато часу йде на підготовку до занять (22,4 %); немає спортивних змагань (5,9 %).

Проаналізувавши роботу двох кафедр фізичного виховання ЗВО можна виділити наступні особливості проведення занять з фізичного виховання. Під час домашньої самоізоляції в умовах карантину викладачами кафедр проводилися лекції з використанням презентацій для кращого викладу матеріалу. В навчальних програмах з фізичного виховання для ЗВО незмінними дисциплінами залишаються легка атлетика, спортивні ігри та гімнастика. Тому, в рамках дисципліни «Легка атлетика» студенти на різних інформаційних платформах вивчали методіку навчання окремим видам легкої атлетики, потім підбирали необхідний комплекс вправ для навчання і вдосконалення.

З дисципліни «Спортивні ігри» застосовувалися анімаційні завдання з використанням спеціальної програми, в якій студенти вивчали, а потім будували техніко-тактичні варіанти різних ігрових ситуацій у баскетболі [3] і волейболі.

З дисципліни «Гімнастика» розробляли кругові тренування, комплекси вправ на різні групи м'язів, використовуючи домашній інвентар та нестандартне обладнання. По всіх видах дисциплін давалися завдання для самостійної підготовки, тестові завдання, вказівки та рекомендації [4]. Практична частина занять включала в себе різновиди занять на вулиці, вдома та майданчиках. Для контролю за навчальним процесом використовувалася модульно-рейтингова система оцінки знань, умінь і стану фізичної підготовленості студентів [1], рекомендувалися умови для удосконалення фізичного виховання студента за особистісно-орієнтованим вибором рухової активності [9]. Таким чином, онлайн-освіта відкриває студентам необмежені можливості для самоосвіти та отримання широкого спектру професійних навичок.

Висновки. Результати анкетування здобувачів вищої освіти показали, що майже всім студентам не подобаються онлайн-заняття з фізичного виховання. Серед основних причин вказано на малу фізичну активність, обмеження в «живому» спілкуванні, велика втомлюваність біля комп'ютера та неможливість повноцінно тренуватися. Дистанційна система навчання має більше недоліків ніж позитивних сторін, тому що спостерігається невтішна тенденція до зниження рухової активності. Отже, збереження здоров'я, формування фізкультурно-оздоровчої компетентності, створення необхідних умов для самореалізації студентської молоді в динамічному середовищі, яке постійно змінюється, не можливо без прямої та тісної співпраці з викладачем.

Список літературних джерел

1. Грибан Г. П., Опанасюк Ф. Г. Модульно-рейтингова система оцінки знань, умінь і стану фізичної підготовленості студентів з фізичного виховання. Метод. розробки. Житомир, ДАУ, 1999. 34 с.
2. Грибан Г. П., Опанасюк Ф. Г. Теорія адаптації і законормірності її формування у процесі фізичного виховання. Наук.-теорет. збірник. Вісник Державної агроєкол. акад. України, № 1, 2000. С. 210–218.
3. Грибан Г. П., Кафтанова Т. В., Костюк Ю. С. Фізична підготовка баскетболістів: метод реком. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2017. 48 с.
4. Грибан Г. П., Пронтенко К. В., Ткаченко П. П., Бойко Д. В. Фізична підготовка студентів у гирьовому спорті: навч.-метод. посіб. За ред. Г. П. Грибана. Житомир: Вид-во «Рута», 2014. 118 с.
5. Грибан Г. П., Дзензелюк Д. О. Шляхи активізації теоретичної і методичної підготовки студентів для удосконалення самостійних занять фізичними вправами. Молода спортивна наука України. Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Випуск 8. Том 3. Львів: НВФ «Українські технології», 2004. С. 425-428.
6. Котляренко Ю. Ю. Электронное обучение или дистанционное обучение (эмпирическое исследование на примере иностранного языка). Казанский педагогический журнал. 2020. № 3(140). С. 75–83.
7. Мунтян В. С. Питання організації дистанційного навчання з фізичного виховання. Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова, 3К (131) 21, 279–284.

8. Світовий досвід організації та розвитку університетської системи дистанційного навчання. Укладачі: Кулага, І. В. , Ільницький, Д. О., Стрельник, С. О. та ін. Інститут вищої освіти КНЕУ імені Вадима Гетьмана. 2013. 38 с.

9. Чубаров М. М., Грибан Г. П., Чернобаб И. Ф. Условия совершенствования физического воспитания в вузах. Информационно-методический вестник по физическому воспитанию студентов сельскохозяйственных вузов. М., 1990. № I. С. 1–7.